

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಸಿ. ಬಾಳಕುಂದರ್ಗಿ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಅರ್ಪಿಸಲಿರುವ ಮನವಿಪತ್ರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

- ೧) ಬೈಲಹೊಂಗಲ ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಳವಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಹತ್ತಿರ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳವಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮನವಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.
- ೨) ಸವದತ್ತಿ ತಾಲೂಕಿನ ಚಚಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಸರಪಂಚರು ಹಾಗೂ ನಾಗರೀಕರು ಚಚಡಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಘಟಕವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವ ಮನವಿಪತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಅನುಸೂಯ ಗಜಾನನ ಶರ್ಮ.—ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಮನವಿಪತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Petitions presented. Now Legislative business.

LEGISLATIVE BUSINESS

Karnataka Local Authorities Official Language (Amendment) Bill 1981

Discussion is over on the Karnataka Local Authorities Official Language (Amendment) Bill 1981. Now the Hon. Law Minister may reply

SRI B. B. SAYANAK.—Sir, I have not concluded my speech.

MR. DEPUTY SPEAKER.—You have taken enough time. Please resume your seat.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಈ ಸಭೆಯಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಅನೇಕಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಿಧರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಆತಂಕವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಹಳ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವಾರು ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಆಡಿದರು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕನ್ನಡವು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಬೇಕು, ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು, ಅದರ ಇವೆರಡೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇವೆರಡೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಪದವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ.—ನಿಮಗೆ ಇದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ತರತಕ್ಕಂಥ ತಾಸನ ಜಾಗೃತೆಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

† ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಹಾಗೆನೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೊಡಗಿಯವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಿಮ್ಮ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ

ಎದಗಾರಿಕೆಯೂ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಎದಗಾರಿಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಏನು ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಬರೆ ಸರ್ಕಾರ ತತ್ವವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ಮರೆತಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಾವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರರವರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರೇನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲ. ಅವರು ನೆಂಟಿಸ್‌ನ ಮಾಡಿರುವುದು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ. ಬಹುಶಃ ಅವರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದಲೇ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು. ಕೃಷ್ಣಪಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಇದು ಏನು ನೀತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾದೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ “ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಿವಿಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೊಂಬಿನ ಉದ್ದ ಜಾಸ್ತಿ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಕೊಂಬು ಉದ್ದ ಇರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದರೂ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅವರು ಮಾತ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಏತಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಬಾರದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿದ ಕೆಳಗೆ ಎಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಬಾರದು. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್.—ಸ್ವಾಮಿ.....

ಉಪಸಭಾಪತಿಯವರು.—ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರವರು ಈಲ್ಡ್ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಈಲ್ಡ್ ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈಲ್ಡ್ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ತಮಗೆ ಅಗೌರವ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರೋ ಅಷ್ಟೇ ಎಫ್‌ಕೇವ್ ಆಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡದರೆ ಏನು ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಏನು ಆಗುತ್ತದೋ ಎನ್ನುವ ಬಿಂಕ ತಮಗೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲವೆ. ತಾವೇನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಬಂದವರೇ. ತಾವೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಕಪ್ಪಿಗೆ ಇರುತ್ತೀರಿ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಇದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಬಿಡಿ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರರವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಕನ್ನಡ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

(ಗೊಂದಲ)

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.—ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರರವರು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿ. ಆದರೆ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರದಿಗಳು, ಪೊಸಿಡಿಂಗ್ಸ್ ನೋಟೀಸ್ ಎಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ.

SRI K. BHASKAR NAIDU.—I raise a point of Order. Who are these people to question the constitutional rights that has been provided that we can speak in English or Canarese ?

MR. DEPUTY SPEAKER.—Under rules either in Kannada or English proceedings has to be carried on.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಸ್ವಾಮಿ ಈ ಒಂದು ಶಾಸನವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಾಯಿತು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ ಪಾಸಾದರೂ ಓದಿರಬೇಕು

ತನಕ ನೋಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಇಶ್ಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ನೋಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಇಶ್ಯೂ ಆದದ್ದು ದಿನಾಂಕ ಲಿನೇ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೮೦. ಒಂದೇ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಅಭೀಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತೋಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ತಂದು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ತರಬೇಕೆಂದು ನಾಲ್ಕನೇ ಸೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಗ್ರಾಜುಯಲಿ.....

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದವನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಕೈಮಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ನಾಲ್ಕನೇ ರೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಏನು ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತದನಂತರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತರುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೂ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಎರಡರೂ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ರ ವರ್ಷಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂಟು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದಂಥ ಕೆಲಸ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ತಾವೇ ಹೇಳಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಏನಾದರೂ ತಡವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು, ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಎರಡರೂ ವರ್ಷ ಎಂದರೂ ಎಂಟು ವರ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಈ ಒಂದು ಬಿಲ್ ನ್ನು ತಂದು ವಿಲೇಜ್ ಲೆವಲ್‌ನಲ್ಲಿ, ಪಂಚಾಯತ್ ಲೆವಲ್‌ನಲ್ಲಿ, ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಲೆವಲ್‌ಗೆ ತಂದು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದುಡುಕದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಬೇಕು. ಈಗ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಶ್ರೀಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕಳೆದ ನವೆಂಬರ್ ಒಂದನೇ ತಾರೀಖು ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ದಿನ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಅವರಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಅವರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಎಲ್ಲ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಜಡ್ ಮೆಂಟ್‌ತೀರ್ಪುಗಳು ಬರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗಲಿ ಎಂದು ಈ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಬಹುಶಃ ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್‌ರವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಸಾಕ್ಷಿ ವಿಚಾರಣೆ ಆಗತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಕನ್ನಡ ದಲ್ಲಿಯೇ ಜಡ್ ಮೆಂಟ್ ಬರತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಗಬಾರದು, ತಪ್ಪು ಸಾಕ್ಷಿ ವಿಚಾರಣೆ ಯಾವಾಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ತೀರ್ಪು ಬರಬೇಕು.

ಶಿ-೦೦೨ ಪಿ.ಎಂ.

ಇದು ನಮ್ಮ ಆಸೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ.....

ಶ್ರೀ ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್.—ನೀವು ವಕೀಲರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ನೀವು ಬರೆಯುತ್ತೀರಾ ?

† ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ನಾನು ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಡಿ. ನಾನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೆಫ್ಲುಸಲ್ ಅಯಾರ್ಸ್ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜಡ್ ಮೆಂಟ್ ಕೂಡಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ, ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನೀವು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ. ಆಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಡ್ ಮೆಂಟ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸಿಬಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ೧೮೨೬-೨೭ನೇ ಇಸವಿ ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ತೀರ್ಪುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದವು. ಒಂದೊಂದೂ ಜಡ್ ಮೆಂಟ್ ಎರಡು ಮೂರು ಮೊಳಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದ ಇದ್ದವು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಕನ್ನಡ ಇರಲಿಲ್ಲ ? ಇತ್ತು. ಯಾವಾಗ ಬ್ರಿಟೀಷರು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಾಲಿನ್ನು ಇಟ್ಟರೋ, ಅವರು ಯಾವಾಗ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ವನ್ನು ಬೀರಿದರೋ ಆಗಿನಿಂದ ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಶಂಕೆ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಆಗಿವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ನಮ್ಮ ತಲೆಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅವರ ತಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಅದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿಲ್ಲವೇ ? ಇದು ವರದಿಗೂ ಅನೇಕ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆ. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಅನೇಕ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಆಗಿವೆ. ಅಷ್ಟು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥ ಆಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. Karnataka State Judicial Officers' Conference ನಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಕೀಲರ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಪ್ರಪ್ರಥಮ ವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಕ್ಷಿಗಾರರ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಯಿತು. ಅವರುಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಎಂದರೆ, ಕೋರ್ಟಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು. ನಮಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಆದರೂ ಸರಿ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೇಸ್ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ, ಏಕೆ ಕೇಸ್‌ನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರೆ, ಹಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನನ್ನ ಕ್ಲಿಂಟನ್ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ವಕೀಲರು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚನಾಮೆ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಸಾಕ್ಷಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಜಡ್ಜ್ ಮೆಂಟ್ ಬರೆಯಲು ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಕೇಸ್ ಕೊಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದವರೇ. ಅವರೂ ಸಹಾ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಲ್ಲವರು. ಅವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರು ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಅಂತಹವರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡೋಣ ಮಾನ್ಯ ತಿಮ್ಮೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ, ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಟೆಕ್ನಿಬ್ಯಾಕ್ಸ್ ಇಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಕೆಲವು ಹಂತದವರಿಗೆ ಮುಂಚ್ಚುವವರೆಗೂ ನಾವು ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಆಗುವುದು, ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಆಗುವುದು ಬೇಡವೇ ? ಅಥವಾ.....

ಶ್ರೀ ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್.—ನೀವು ನಾಳೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮನೋವೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನಿ, ಆಗ ನಾವು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಆಂಗ್ಲ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಿ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಇದು ಒಂದು ತರಹದ ಜಾಡ್ಯ. ಇದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.—ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶೋತ್ತರದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಸಹಾ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಎದ್ದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಅವರು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಎಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿದರು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮೊಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಧನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಏನು ಸ್ವಾಮಿ ?

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಸಹಾಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಅವರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ತೀರ್ಪು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಧ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ಉನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಬಂದಮೇಲೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಸಾಧನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಏನು ಅರ್ಥ ಆಗಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ತಾವು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಬಣ್ಣ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ನಾನೇಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಬಣ್ಣ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ ? ಇದು ಯಾವ ಬಣ್ಣ ಎಂದೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ....ಈಗ ಸುಮಾರು ೪೦,೦೦೦ ಪದಗಳು ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಬ್ದ ಕೋಶದ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಬಿಡುಗಡೆ ಆದ ನಂತರ ಆಡಳಿತದ ತೊಂದರೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸಹಕಾರಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ, ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣತೆ ಗಳಿಸಿದ ನಂತರ ಆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡಬಹುದು. ಈ ಒಂದು ಆಡಳಿತ ಶಬ್ದ ಕೋಶ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ತಡವಾಗಿದೆ. ಅದು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದನಂತರ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪುನಃ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆನ್ನುವ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ.ಜಿ. ಕೊಡಗಿ.—ಈ ಒಂದು ೪೦,೦೦೦ ಪದಗಳ ಶಬ್ದ ಕೋಶ ಆಗಲೇ ತಯಾರಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಪುಸ್ತಕದ ಕರಡು ತಯಾರಾಗಿದೆ, ಅದು ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಗಬೇಕಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎ.ಜಿ. ಕೊಡಗಿ.—ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ತಯಾರಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ, ಪ್ರಿಂಟ್‌ಗೆ ತಯಾರಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಆ ನಂತರ ಕನ್ನಡ ಟೈಪ್ರೈಟರ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಟೈಪ್ರೈಟರ್ಸ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅಡಚಣೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೂ ವೊದಲು ಕೊಡಿ ಸ್ವಾಮಿ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಆಗಲಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಕೊಡೋಣ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕನ್ನಡ ಬೆರಳಚ್ಚು ಹಾಗೂ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಗಾರರು ಕೆಲವರು ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮಾಡೋಣ.

ಈಗ ಈ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾವು ಈ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಇದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಗೆಹರಿಯಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ತಮಗೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾದರೆ ೧೦ ಕೋಟಿ ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ ದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥಾ ತೆಲುಗಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯೊಂದು ಒಂದು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥಾ ತಮಿಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಯೊಂದು ಒಂದು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬರೇ ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದರ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೇ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಇತರರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಜನಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥವರು ತಾವುಗಳೂ ಜೊತೆಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಸೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಸದಸ್ಯರೂ, ವಿಲೇಜ್ ಪಂಚಾಯಿತಿ

ಮುಖಂಡರೂ, ಡಾಕ್ಟರ್ಸ್, ಇಂಜಿನಿಯರ್ಸ್, ಲಾಯರ್ಸ್ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಬುದ್ಧಿವಂತರುಗಳೂ ಸೇರಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತದೇ ವಿನಾ ಬರೇ ಸರ್ಕಾರವೇ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಇದು ಬಗೆಹರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಂದೇವ್.—ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಹೌದು ನಾವೂ ಕೂಡ ಇದರ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬರೆಯತಕ್ಕಂಥಾ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸರವರು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದಂಥಾ ಸಲಹೆ. ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿದರು ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ಬರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ಮೊದಲು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರ್ಪುವೆವೆಂದು ದಾಡಿಕೊಂಡು ಬರೆದು ಓದುವುದರ ಬದಲು ಮೊದಲೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಲಹೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಕೂಡ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವರು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬರೇ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಈ ಮಸೂದೆ ತಂದರೆ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರು. ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಇದು ಹೊದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಧೃಢವಾದ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಆದೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥಾ ಜನರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಆ ಹಿಂದುಗಳು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಈವೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಇದು ಇನ್ನೂ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಗಬೇಕು. ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಗಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಅಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ಇವೆಲ್ಲರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ನಾವು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದು ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ, ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ ಸುಂದರ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ ಹಾಗೂ ರಕ್ತಿಯಂತ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ ಇರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಮಸೂದೆಗೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಜೆ. ಹೆಚ್ ಪಟೇಲ್ (ಚನ್ನಗಿರಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೋಘವಾದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸುಂದರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಈಗ ಮೈಸೂರಿನ ಪುರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಕನ್ನಡ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಅನ್ನು ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಅಂತ ಅನ್ನುವುದು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲ್ಲ. ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಅಂತ ಕರೆಯುವುದು ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಅನ್ನುವ ಶಬ್ದ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ ಅನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂದರೆ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಅಂತಲೇ ಕರೆಯಿರಿ ಬೇಡ ಅನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅನ್ನುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅಭಿಯಂತರ ಅಂತ ಪದ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸರವರು ಈ ರೀತಿಯಾದಂಥಾ ಪದವನ್ನು ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ Kannada comes to me ಅದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ಪುರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಗೆ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಇದೆ. ದಿವಸಕ್ಕೆ ೧೦ ರೂಪಾಯಿನಂತೆ ಅವನಿಗೆ ದಿನಗೂಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡದೀಚ್ ಹೇ ಅಂತ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಗೆ ೭೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಇದೆ. ನೀವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಗೆ ೭೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಕನ್ನಡ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಗೆ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇಂಥಾ ತಾರತಮ್ಯ ಏಕೆ ? ಎಷ್ಟು ದಿವಸದವರೆಗೆ ಈ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೇಳಿ, ನೀವು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸುಂದರವನ್ನಾಗಿ ತರಬೇಕು ಅಂತ

ಬಾಯಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಬಳ್ಳಿಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ ಆದರೆ ಇದರ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅದು ಬೇರೆ ತರಹ ಆಗುತ್ತದೆ, ಯಾವ ಮಗು ಬೆಳೆಯಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಕೊಡದೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಮಗು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಹೇಳಿ. ನೀವು ಮಾತನಾಡುವ ವಿಷಯ ಅರಿಶಿ ಅರ್ಧ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನೀವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಕೊಡುವಂಥಾ ಪ್ರಮೋಜನ್ಸ್ ಮತ್ತೂ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಸವಲತ್ತುಗಳು, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೇ ವಿನಾ ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರು ಸುಮಾರು ಜನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ನೋಡಿದೆ, ಎಂ.ಎ. ಪದವೀಧರರು ಆ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಂ. ಎ. ಪಾಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡಂಥವರು ಬಹಳ ಜನ ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ತರಹ ಮನೋದಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾ ಜನ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರನ್ನೇ ತಾವು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಸಿ. ಬಸಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮ ಆಪೋಸಿಷನ್ ಲೀಡರ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ ಇನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಅನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಶಾಸಕಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುವವರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲವರಿಗೇನೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರೇ ವಿನಾ ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಲಿ, ಯಾವ ತರಹ ಉತ್ತೇಜನವಾಗಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದವರ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಎಂದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವಂಥಾ ಮಾತು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದುದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಕೊಡುವಷ್ಟೇ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅವರು ಹೇಳುವಂಥಾ ಮಾತು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಶಿಫ್ಟಿಲಿಮಿಗುರಿಂಗೂ ಕೂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನೋಗ್ರಾಫರ್ ಕೊಡುವಷ್ಟು ಸಂಬಳವನ್ನೇ ನಾವು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವುದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ವಿಷಯ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯ ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಸಾರಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥವರ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಅಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ತಾರತಮ್ಯವು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸೆಟ್ ರೈಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಸಹಕಾರವನ್ನೂ ಕೋರಿದರು.....

ಉಪಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮೊದಲು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರವರ ಮಾತನಾಡಲಿ. ಆಮೇಲೆ ನೀವು ಮಾತನಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ.ಶೀರನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಇದು ವರೆಗೂ ಹೇಳಿದರು. ನಮಗೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಮೈಕುಲತೆ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಇದೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು ಅನ್ನುವುದು ವಾಸ್ತವಾಂಶವಾದ ಅಂಶ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನು ಇದೆ ಎಂದರೆ ಈಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರು ಇದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲಾಕಾಲೇಜು ಕಿಗೂ ಹೇಳಿ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರು ಸಮೃದ್ಧಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅದೇರೀತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಗೌಜುಯೇಟ್ಸ್ ಇದ್ದಾರೆ. ಈಪೂರ್ವದ ದಿವಸ ಅವರಿಗೂ ಯಾವ ಸ್ಥಾನ

ಮಾನಗಳನ್ನೂ ಕೊಡವೇ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅವರು ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಶಾಲಾಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರು ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರ ಹೋರಾಟ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅವರ ಬೇಡಿಕೆ ಏನು ಎಂದರೆ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಗ್ರಾಜುಯೇಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಯಾವರೀತಿಯಾದ ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರೋ ಅದೇರೀತಿ ಸಂಬಳ ಸಮಗೂ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು. ಈ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಆದಲಾಗಾಯ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಕೂಡ ಅವರ ಹೋರಾಟ ಬೇರೆ ಅರಣ್ಯ, ರೋಡ್‌ನ ಪಾಯಿತೇ ಏನೂ ಅವರ ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಇಷ್ಟು, ತಮಗೇನಾದರೂ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ, ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವ ವಿಧವಾದ ವಿಚಾರಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ, ಅಲ್ಲದೆ ತಮಗೇನಾದರೂ ಈ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಏನಾದರೂ ಮುಖತೆ ಇದೆಯೇ ಅದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ.

† ಶ್ರೀ ಎ.ಜಿ. ಕೊಡಗಿ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಿನ್ನೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಹೆದಗಾರಿಕೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಒಂದು ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಹಂತ ದಿಂದಲೇ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡಕೂಡದು. ಈಗ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಾವು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಕೂಡ ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮತಿ ಯನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸಕರ ಸಹಕಾರ ಬೇಕು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಇದು ಅವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕೆಲಸ ವಿಧಾನಸೌಧದಿಂದಲೇ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕು ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ನಾಲ್ವರು ಜನ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ವಿಧಾನಸೌಧದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಕನ್ನಡ ಬಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಅದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಬಿ. ಶಿವಯ್ಯ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಇವತ್ತು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನೀನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಒನ್ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಒನ್ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒನ್ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದತಕ್ಕಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ “ವಿದ್ಯಾಚಕ್ರ” ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಪದವನ್ನು ಬರಿಸಿ ಓದಿಸುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಅವರಿಂದ ಅದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಓದತಕ್ಕಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು, ಕಾಗಣೆ, ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ಹಿಂದಿಯನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನವನ್ನು ವೇಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಆ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದು ಕಡೆ ನೀವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ; ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಹೇಳಿದೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಇಬ್ಬರು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಆ ಮಗುವಿನ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಕನ್ನಡದ ಭವಿಷ್ಯ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾಮಟ್ಟದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದೊರಕುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥವರು ನಾವೆ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾವೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಆಗಬಾರದು. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸತಕ್ಕಂಥ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಬಿ. ಶಿವಯ್ಯ.—ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ರಸವಿಲ್ಲದ ಊಟದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಾಲೆಗಳು ರಸವತ್ತಾದ ಊಟದ ಹಾಗೆ ಆಗಿವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ನೀವು ಕಾನ್‌ವೆಂಟ್ ಶಾಲೆಗಳು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಆಗ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಕಾನ್‌ವೆಂಟ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಲ್. ಶಿಮ್ಮೇಗೌಡ.—ತಾವು ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಸವತ್ತಾದ ಊಟ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ದೇಷ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಕಲಿಯಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಆಗ್ರಹ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಈ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು ಅಂತ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥವರು ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನೂ ಕಲಿತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು, ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಆಫೀಸರ್‌ಗಳು ಆಗಬೇಕು, ಪರದೇಶಕ್ಕೂ ಹೋಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬಾರದು. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕು, ಇದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಬಿ. ಶಿವಯ್ಯ.—ಅವರು ಮೊದಲು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಆಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಭಾಷೆಯನ್ನಾದರೂ ಕಲಿಯಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಪಕಾಶವಿರಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.—ನಿಜಕ್ಕೂ ಇದು ಪರಿಶೀಲನಾರ್ಹವಾದ ಸಲಹೆ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ೧ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ೭ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಏನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—I shall now put the consideration motion to vote The question is :

“That the Karnataka Local Authorities Official Language (Amendment) Bill, 1981 be taken into consideration”.

The motion was adopted

Clause by clause consideration of the Bill.

CLAUSE 2

MR. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

“That Clause 2 do stand part of the Bill”.

The motion was adopted

Clause 2 was added to the Bill.

CLAUSE 1 ETC.

MR. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

“That Clause 1, the Long Title the Preamble and the Enacting Formula do stand part of the Bill”.

The motion was adopted

Clause 1, the Long Title, the Preamble and the Enacting Formula were added to the Bill.

Motion to pass

SRI Y. RAMAKRISHNA.—Sir, I beg to move :

“That the Karnataka Local Authorities Official Language (Amendment) Bill, 1980, be passed”.

MR. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

“That the Karnataka Local Authorities Official Language (Amendment) Bill, 1980 be passed”.

The Motion was adopted and the Bill was passed.

The Karnataka Slum areas (Improvement and Clearance) (Amendment) Bill, 1981

Motion to Consider

SRI DHARAM SINGH (Minister for Housing and Urban Development).—Sir, I beg to move.

“That the Karnataka Slum Areas (Improvement and Clearance) (Amendment) Bill, 1981 be taken into consideration.”

The question was proposed

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತರತಕ್ಕಂಥ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ—ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೇ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತಿತರ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರೂ ಇದ್ದಾರೆ.